

Development of the Narrative Component of Integrated Reporting

Oksana Nesterenko¹, Nataliia Kashchena¹

Abstract. Strengthening regulatory requirements for corporate transparency, the implementation of the CSRD Directive, and European integration are transforming reporting practices, significantly increasing the role of the narrative component of integrated reporting as a tool for strategic communication with stakeholders. Traditional financial reporting is increasingly unable to meet the information needs of investors, regulators, and society, who seek a holistic view of the strategic prospects, risks, and socio-environmental impacts of business entities. Instead, the narrative that allows for explaining the cause-and-effect relationships between events, conveying the strategic context, and building stakeholder trust – functions that no numerical indicator can perform. The article aims to substantiate the theoretical and methodological principles for the formation of the narrative component of integrated reporting and to identify directions for its development in the context of the transformation of corporate reporting practices and the strengthening of regulatory requirements for the disclosure of non-financial information. The research methodology includes abstract-logical, monographic, comparative methods, a systematic approach, analysis, and synthesis. The article presents a conceptual model for the formation of the narrative component of integrated reporting, which explains the logic of transforming disparate quantitative accounting data into a meaningful information base for a business entity capable of responding to stakeholders' requests in both retrospective and prospective dimensions. Such a model ensures methodological unity among financial, environmental, social, and strategic accounting as subsystems for the formation of narrative disclosures, increases the reliability and verifiability of the report's text content, and creates institutional prerequisites for the implementation of automated solutions based on digital technologies. Enterprises can use the results of this study to improve the quality of their integrated reporting, in particular in terms of standardization and verification of text disclosures in accordance with the requirements of ESRS and CSRD, as well as to form effective mechanisms for interaction between the accounting system and the process of preparing an integrated report in the conditions of digitalization.

Keywords: integrated reporting, narrative component, non-financial reporting, accounting system, sustainability reporting, CSRD, ESRS, stakeholders, value creation, digitalization.

Received: 23 April 2026 | **Revised:** 18 May 2026 | **Accepted:** 19 May 2026 | **Published:** 30 May 2026

Suggested Citation

Nesterenko, O., & Kashchena, N. (2026). Development of the Narrative Component of Integrated Reporting. *Oblik i finansi*, 2(112), 63-71. [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-2\(112\)-63-71](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-2(112)-63-71)

This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 License (<http://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited and the use is non-commercial.

© The Author(s) 2026

¹ Oksana Nesterenko, V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine.

ORCID 0009-0007-5980-3253

E-mail: o.nesterenko@karazin.ua (Corresponding author)

¹ Nataliia Kashchena, State Biotechnological University, Ukraine.

ORCID 0000-0001-7069-8860

Формування та розвиток нарративної компоненти інтегрованої звітності підприємств

Оксана Нестеренко¹, Наталія Кащена²

¹ Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Україна

² Державний біотехнологічний університет, Україна

Анотація. Посилення регуляторних вимог до корпоративної прозорості, впровадження Директиви CSRD та євроінтеграційні трансформації звітних практик істотно підвищують роль нарративної компоненти інтегрованої звітності як інструменту стратегічної комунікації із зацікавленими сторонами. Традиційна фінансова звітність дедалі менше відповідає інформаційним потребам інвесторів, регуляторів і суспільства, які прагнуть отримати цілісне уявлення про стратегічні перспективи, ризики та соціально-екологічний вплив суб'єктів господарювання. Саме нарратив дозволяє пояснити причинно-наслідкові зв'язки між подіями, передати стратегічний контекст і сформуванню довіри стейкхолдерів – функції, які жоден числовий показник виконати не здатний. Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад формування нарративної компоненти інтегрованої звітності підприємств та визначення напрямів її розвитку в умовах трансформації корпоративних звітних практик і посилення регуляторних вимог до розкриття нефінансової інформації. Методологія дослідження охоплює абстрактно-логічний, монографічний, порівняльний методи, системний підхід, аналіз і синтез. У статті представлена концептуальна модель формування нарративної компоненти інтегрованої звітності, яка пояснює логіку трансформації розрізних кількісних облікових даних у змістовну інформаційну базу суб'єкта господарювання, здатну відповідати на запити стейкхолдерів у ретроспективному та перспективному вимірах. Така модель забезпечує методологічну єдність фінансового, екологічного, соціального та стратегічного обліку як підсистем формування нарративних розкриттів, підвищує достовірність і верифікованість текстового контенту звіту та створює інституційні передумови для впровадження автоматизованих рішень на основі цифрових технологій. Результати дослідження можуть бути використані підприємствами для підвищення якості їхньої інтегрованої звітності, зокрема в частині стандартизації та верифікації текстових розкриттів відповідно до вимог ESRS і CSRD, а також для формування дієвих механізмів взаємодії між обліковою системою та процесом підготовки інтегрованого звіту в умовах цифровізації.

Ключові слова: інтегрована звітність, нарративна компонента, нефінансова звітність, облікова система, звітність зі сталого розвитку, CSRD, ESRS, стейкхолдери, створення цінності, цифровізація.

Постановка проблеми. В наш час розвиток корпоративної звітності зазнає суттєвих трансформацій під впливом глобалізаційних процесів, посилення вимог до прозорості бізнесу та зміни уявлень зацікавлених сторін про цінність підприємства. Традиційна фінансова звітність, зорієнтована виключно на кількісні показники минулих періодів, дедалі менше відповідає інформаційним потребам інвесторів, регуляторів і суспільства, які прагнуть отримати цілісне уявлення про стратегічні перспективи, ризики та соціально-екологічний вплив суб'єктів господарювання.

Відповіддю на ці виклики стала концепція інтегрованої звітності, що передбачає комплексне розкриття фінансової та нефінансової інформації в єдиному звітному документі. Однак, попри зростаючий інтерес практиків і дослідників до інтегрованої звітності, її нарративна компонента – текстовий рівень розкриття інформації, що забезпечує смислову інтерпретацію показників, – залишається найменш дослідженим і методично забезпеченим елементом звітної системи. Саме нарратив дозволяє пояснити причинно-наслідкові зв'язки між подіями, передати стратегічний контекст і сформуванню довіри

стейкхолдерів – функції, які жоден числовий показник виконати не здатний.

Водночас якість нарративних розкриттів безпосередньо залежить від рівня організації інтегрованої облікової системи підприємства, яка є головним постачальником верифікованих даних для підготовки текстового контенту звіту. Відсутність системних методологічних підходів до формування нарративної компоненти на основі облікових даних, а також недостатня увага до питань автоматизації та стандартизації нарративних розкриттів в умовах цифровізації гальмують подальший розвиток інтегрованої звітності як повноцінного управлінського інструменту. Відтак дослідження теоретичних засад і практичних механізмів формування та розвитку нарративної компоненти інтегрованої звітності підприємств є актуальним завданням облікової науки та управлінської практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інтегрованої звітності та її складових перебуває у фокусі уваги зарубіжних і вітчизняних науковців. Концептуальні засади інтегрованої звітності висвітлені у праці К. Адамс (С. Adams), яка обґрунтувала взаємозв'язок між інтегрованим мисленням і якістю корпоративної звітності та

довела, що звіт є не лише комунікаційним інструментом, а й механізмом формування стратегії підприємства [1]. В. Бітті, А. Дханані та М. Дж. Джонс (*V. Beattie, A. Dhanani, M. J. Jones*) дослідивши зв'язок між нарративними розкриттями корпоративної звітності та сприйняттям інформації інвесторами, підтвердили, що якість текстових пояснень суттєво впливає на інвестиційні рішення [2].

Питання нарративних розкриттів у контексті нефінансової звітності досліджували Г. Меллоні, А. Кальо та П. Перего (*G. Melloni, A. Caglio, P. Perego*), які встановили, що нарративний контент звіту про сталий розвиток суттєво впливає на рівень довіри стейкхолдерів і формування репутаційного капіталу підприємства [3]. Дослідники емпірично підтвердили, що стислість, повнота та збалансованість нарративного контенту є ключовими характеристиками якісного інтегрованого звіту, а підприємства з вищим рівнем фінансової результативності демонструють більш лаконічні та конкретні нарративні розкриття.

На основі вивчення трансформації підходів до розкриття нефінансової інформації в умовах регуляторних змін Л. Ла Торре, С. Сабельфельд, М. Бломквіст, Л. Тарквініо та Дж. Дюмай (*L. La Torre, S. Sabelfeld, M. Blomkvist, L. Tarquinio, J. Dumay*) встановили, що запровадження Директиви ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD) суттєво підвищує вимоги до структурованості та верифікованості нарративних елементів звітності [4]. Дж. Дюмай, К. Бернарді, Дж. Гатрі та П. Демартіні (*J. Dumay, C. Bernardi, J. Guthrie, P. Demartini*) аналізують вплив цифровізації на трансформацію звітних практик і розвиток автоматизованого формування нарративного контенту та наголошують на зростанні ролі технологій у забезпеченні достовірності та своєчасності нефінансових розкриттів [5].

Серед вітчизняних дослідників проблематика інтегрованої звітності та нефінансових розкриттів перебуває у полі наукових інтересів С.Ф. Легенчука, який провів ґрунтовний аналіз нарративної компоненти сталої звітності в контексті CSRD та ESRS як нового комунікаційного каналу між підприємствами та стейкхолдерами, дослідив причини, механізми і наслідки маніпулювань із нарративами сталої звітності на основі використання концепції менеджменту вражень [6]. О.С. Федорова провела детальний аналіз стану та еволюції наукового дискурсу щодо звітності зі сталого розвитку, зокрема з акцентом на нарративну компоненту, що на думку дослідниці є ключовим інструментом представлення нефінансової інформації [7].

Питання практичної імплементації принципів сталого розвитку у звітній діяльності українських підприємств висвітлюють В.Ю. Бабаєв, Н.Г. Клименко та ін., вказуючи на необхідність системного підходу до розкриття ESG-інформації [8].

Незважаючи на вагомий внесок згаданих учених у розбудову теоретичного та методичного підґрунтя інтегрованої звітності, питання формування й розвитку її нарративної компоненти у взаємозв'язку з

інтегрованою обліковою системою підприємства залишаються недостатньо систематизованими. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження методологічних підходів до структурування, формалізації та автоматизації нарративних розкриттів як самостійного об'єкта наукового пошуку.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад формування нарративної компоненти інтегрованої звітності підприємств та визначення напрямів її розвитку в умовах трансформації корпоративних звітних практик і посилення регуляторних вимог до розкриття нефінансової інформації.

Методика дослідження. Теоретичною і методологічною основою дослідження є базисні положення діалектичного методу пізнання, зокрема індукція та дедукція, що забезпечили системність у вивченні еволюції нарративних практик корпоративної звітності та виявленні закономірностей їхнього розвитку. Для досягнення мети дослідження і вирішення поставлених завдань використано абстрактно-логічний, монографічний, порівняльний метод та системний підхід.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з питань інтегрованої звітності, методології обліку та розкриття нефінансової інформації; міжнародні стандарти та регуляторні документи, зокрема Міжнародна концептуальна основа інтегрованої звітності (IRC), Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку (ESRS) та Директива ЄС про корпоративну звітність у сфері сталого розвитку (CSRD); довідкові та методичні матеріали; власні спостереження авторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «нарратив» у контексті корпоративної звітності означає текстове та описове розкриття інформації, що пояснює, доповнює та інтерпретує кількісні показники. На відміну від традиційних підходів до звітності, які акцентують увагу на ізольованих фінансових показниках, інтегрована звітність прагне поєднати стратегічний, операційний та безпосередньо звітний виміри діяльності організації в єдиній нарративній конструкції, що відображає процес створення цінності протягом часу [9]. Саме тому значення нарративної компоненти зростає пропорційно до ускладнення зовнішнього середовища та підвищення вимог зацікавлених сторін до прозорості й підзвітності бізнесу.

У структурі інтегрованої звітності нарративна компонента охоплює такі елементи:

- опис організації та зовнішнього середовища;
- характеристику стратегії й розподілу ресурсів;
- опис бізнес-моделі; виклад ризиків і можливостей;
- оцінку результатів діяльності та перспектив розвитку.

А. Лай, Г. Меллоні та Р. Стаккецині обґрунтували, що нарративний спосіб пізнання укладачів звіту суттєво впливає на характер підзвітності перед стейкхолдерами в процесі

підготовки інтегрованої звітності [10]. Кожен із наративних елементів є органічним доповненням до фінансових і нефінансових показників, забезпечуючи їхнє осмислення в більш широкому стратегічному контексті.

Принципово важливо розмежовувати поняття «наративна компонента» та «нефінансова звітність» у широкому розумінні. Якщо нефінансова звітність

може включати як кількісні нефінансові показники (обсяг викидів парникових газів, частка жінок у керівних органах тощо), так і описові пояснення, то наративна компонента – це виключно текстовий рівень розкриття інформації, що надає смислового забарвлення усій сукупності даних інтегрованого звіту (табл. 1).

Таблиця 1. Порівняльна характеристика наративної компоненти та нефінансової звітності

Критерій	Наративна компонента інтегрованої звітності	Нефінансова звітність (широке розуміння)
Форма подання інформації	Виключно текстова: описи, пояснення, інтерпретації	Змішана: кількісні показники + текстові пояснення
Зміст інформації	Стратегічний контекст, причинно-наслідкові зв'язки, перспективи розвитку, бізнес-модель	Екологічні, соціальні та управлінські показники (обсяг викидів, частка жінок у керівництві, витрати на персонал тощо)
Функція у звіті	Надає смислового забарвлення усій сукупності даних; інтерпретує та пов'язує кількісні показники	Розкриває вплив діяльності підприємства на суспільство та довкілля через вимірювані метрики
Характер вимірювання	Якісний (не піддається прямому числовому вимірюванню)	Переважно кількісний із якісними доповненнями
Стандартизація	Структурована вимогами концептуальної основи IIRC / ISSB щодо елементів змісту	Регламентована стандартами GRI, ESRS, SASB, TCFD із визначеними метриками
Верифікація	Потребує відповідності обліковим даним; ризик грінвошингу через маніпуляцію тоном	Підлягає зовнішньому підтвердженню (аудиту) на основі вимірюваних показників
Часовий горизонт	Ретроспективний і перспективний (стратегія, прогнози, ризики)	Переважно ретроспективний (результати за звітний період)
Приклади елементів	Опис бізнес-моделі, огляд зовнішнього середовища, виклад стратегії, характеристика ризиків і можливостей	Обсяг викидів CO ₂ , частка жінок у керівних органах, витрати на охорону праці, показники плинності персоналу
Співвідношення понять	Наративна компонента є <i>складовою</i> нефінансової звітності у широкому розумінні, проте не тотожна їй: нефінансова звітність ширша за обсягом і включає як якісні, так і кількісні елементи	

Джерело: систематизовано авторами на основі [10; 11].

Якість наративної компоненти інтегрованої звітності безпосередньо залежить від рівня організації обліково-аналітичної системи підприємства. Інтегрована облікова система, що об'єднує фінансовий, управлінський, соціальний, екологічний та стратегічний облік, формує той масив структурованих даних, на основі якого стає можливим створення змістовних, достовірних і верифікованих наративних пояснень.

Попри відмінності в методичних підходах різних підсистем обліку, провідною функцією інтегрованої облікової системи залишається побудова багатовимірної інформаційної моделі суб'єкта господарювання – у ретроспективному та перспективному вимірах, у внутрішньому та зовнішньому контексті – через систему взаємопов'язаних показників, що знаходять відображення в інтегрованому звіті. Усі складові підсистеми поруч із власним методичним апаратом використовують класичний інструментарій бухгалтерського обліку: документування та

інвентаризацію, оцінювання та калькулювання, систему рахунків з подвійним записом, баланс і звітність.

Ефективне формування показників інтегрованої звітності передбачає не лише побудову впорядкованої системи документообігу, а й забезпечення наративного супроводу облікової інформації на кожному етапі її опрацювання. У цьому контексті інтегрована облікова система має органічно поєднувати традиційні методичні інструменти верифікації даних – зокрема інвентаризацію як засіб підтвердження достовірності соціальних, екологічних, стратегічних та інших нефінансових показників – з текстовими розкриттями, що розкривають контекст їх формування, ідентифікують причини відхилень від планових значень та містять управлінську інтерпретацію отриманих результатів. Відповідно, методологія оцінювання як фінансових, так і нефінансових індикаторів має бути доповнена аналітичним наративом, що розкриває специфіку їхнього впливу на формування собівартості продукції

Accounting

(товарів, робіт, послуг), трансформуючи кількісні дані на змістовний управлінський дискурс, придатний для прийняття обґрунтованих стратегічних рішень.

Узагальнення викладених положень дозволяє сформулювати концептуальну модель формування

нарративної компоненти інтегрованої звітності підприємств, яка наочно демонструє послідовність та взаємозумовленість методологічних етапів цього процесу (рис. 1).

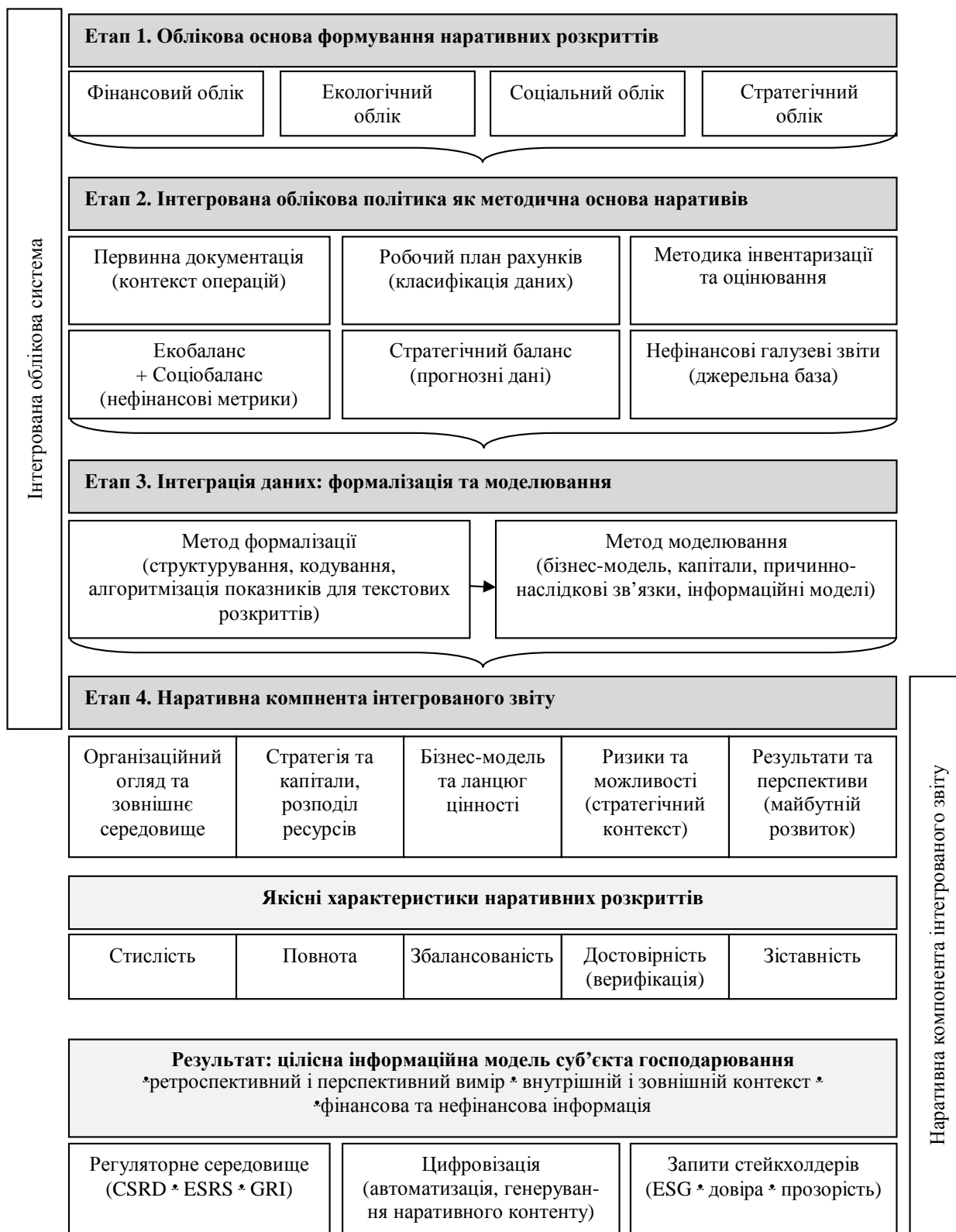

Рис. 1. Концептуальна модель формування нарративної компоненти інтегрованої звітності підприємств
Джерело: розроблено авторами.

Облікова основа формування наративних розкриттів є вихідною ланкою концептуальної моделі та охоплює чотири взаємодоповнюючі підсистеми (фінансовий, екологічний, соціальний і стратегічний облік), кожна з яких продукує специфічний масив кількісних даних, що слугують первинною інформаційною базою для подальшого наративного оформлення. Функціональна відокремленість підсистем зумовлює різноманітність облікових реєстрів, методів вимірювання та аналітичних одиниць, що, в свою чергу, визначає необхідність їх методологічної інтеграції на наступних етапах.

Фінансовий облік утворює базисний рівень інформаційного забезпечення інтегрованої звітності, акумулюючи верифіковані кількісні дані про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки підприємства. У контексті інтегрованої звітності фінансовий облік виконує подвійну функцію: по-перше, забезпечує числову основу для оцінювання фінансового капіталу як одного з шести капіталів відповідно до концепції Міжнародного стандарту інтегрованої звітності (МСІЗ) [12]; по-друге, формує вихідні дані для наративних розкриттів щодо механізму створення вартості. Як зазначають В. Жук, О. Канцуров та К. Мельник, інтеграція фінансового обліку в систему корпоративної звітності передбачає переорієнтацію облікового процесу від констатації фактів минулого до формування інформаційної бази для прийняття стратегічних рішень [13]. Принципово важливим є те, що наративне розкриття фінансових показників не зводиться до коментування статичних даних балансу чи звіту про фінансові результати, а передбачає текстову інтерпретацію динаміки показників у контексті бізнес-моделі підприємства та зовнішнього середовища.

Екологічний облік забезпечує вимірювання, реєстрацію та аналіз екологічних витрат, екологічних активів і зобов'язань, а також зовнішніх екологічних ефектів господарської діяльності підприємства. Його методологічна специфіка полягає у необхідності одночасного використання грошових і натуральних вимірників: в той час як традиційний бухгалтерський облік оперує виключно вартісними показниками, екологічний облік інтегрує фізичні одиниці вимірювання викидів, споживання ресурсів та впливу на довкілля. Екологічний облік у системі інтегрованої звітності має будуватися на основі принципу матеріальності, тобто відображати лише ті екологічні аспекти, які є суттєвими для розуміння бізнес-моделі та стратегії підприємства [14]. Наративна складова екологічного обліку реалізується через текстовий коментар до динаміки екологічних показників, опис природоохоронних заходів та їхньої ефективності, а також характеристику стратегічних екологічних зобов'язань у форматі, орієнтованому на стейкхолдерів. Імплементация стандартів GRI 300 (екологічна серія) та вимог Директиви CSRD щодо звітності зі сталого розвитку суттєво розширила методичний інструментарій екологічного обліку,

встановивши конкретні метрики та вимоги до верифікації екологічних даних [15; 16].

Соціальний облік охоплює систему методів та процедур вимірювання, реєстрації та розкриття інформації про соціальні витрати підприємства, рух персоналу, умови праці, рівень заробітної плати, охорону здоров'я та розвиток людського капіталу. Як наголошує О.С. Федорова, повнота соціальних розкриттів у корпоративній звітності є одним із ключових індикаторів якості інформаційної моделі суб'єкта господарювання, оскільки саме соціальні показники найбільш чутливі до маніпулювання та вибіркового розкриття [11]. Методологічну основу соціального обліку формують стандарти GRI 400 (соціальна серія), стандарти ISO 26000 та SA8000, які визначають перелік обов'язкових і рекомендованих показників соціальної відповідальності [17; 18; 19]. Наративна компонента соціального обліку є найбільш змістовно насиченою серед усіх підсистем, оскільки значна частина соціально значущої інформації – корпоративна культура, міжособистісні відносини, неформальні механізми мотивації – принципово не піддається кількісному вимірюванню і може бути розкрита виключно засобами текстового опису.

Стратегічний облік посідає особливе місце в структурі облікової системи, оскільки орієнтований не на відображення фактів минулого, а на формування прогностичної інформаційної бази для стратегічного управління. У контексті інтегрованої звітності стратегічний облік забезпечує кількісне наповнення стратегічного балансу через оцінювання прогностичних активів і пасивів методами коригування традиційного бухгалтерського балансу. Як зазначають М.С. Пушкар та М.Г. Чумаченко, стратегічний облік є самостійною обліковою підсистемою, що поєднує елементи управлінського обліку, стратегічного аналізу та прогнозування, забезпечуючи формування інформації про майбутній фінансовий стан підприємства в умовах альтернативних сценаріїв розвитку [20]. Наративна функція стратегічного обліку є найбільш вираженою серед усіх підсистем: прогностичні оцінки за своєю природою потребують розгорнутого текстового обґрунтування допущень, ідентифікації факторів невизначеності, опису альтернативних сценаріїв розвитку та аргументації стратегічних пріоритетів – саме того змісту, що формує перспективний вимір наративної компоненти інтегрованого звіту. Інтеграція стратегічного обліку в систему інтегрованої звітності відповідає вимогам МСІЗ щодо розкриття інформації про стратегію, ризики та можливості в контексті довгострокового створення вартості для стейкхолдерів [12].

Інтегрована облікова політика як методична основа наративів реалізується через систему взаємопов'язаних інструментів: первинну документацію, що фіксує контекст операцій; робочий план рахунків, який забезпечує класифікацію та угруповання даних; методику інвентаризації та оцінювання, що верифікує достовірність показників; екологічний і соціальний баланси, які акумулюють

нефінансові метрики; стратегічний баланс із прогностичними даними; а також галузеві нефінансові звіти як джерельну базу для формування змістовних розкриттів. Сукупність зазначених елементів утворює методичний каркас, у межах якого числові показники набувають атрибутів, необхідних для їх подальшої нарративної інтерпретації.

Формалізація та моделювання є ключовим трансформаційним вузлом моделі, на якому відбувається якісна зміна природи облікової інформації. Метод формалізації забезпечує структурування, кодування та алгоритмізацію показників, що створює впорядковану основу для генерування текстових розкриттів. Метод моделювання, у свою чергу, дозволяє описати бізнес-модель підприємства, охарактеризувати причинно-наслідкові зв'язки між капіталами та побудувати інформаційні моделі, що відображають механізм створення вартості у часовому та просторовому вимірах. Взаємодія обох методів забезпечує конвертацію розрізнених кількісних масивів у змістовно завершений нарративний контент.

Наративна компонента інтегрованого звіту є завершальним рівнем моделі та структурується за п'ятьма змістовними блоками відповідно до вимог Міжнародного стандарту інтегрованої звітності: організаційний огляд та зовнішнє середовище; стратегія та капітали з розподілом ресурсів; бізнес-модель і ланцюг цінності; ризики та можливості у стратегічному контексті; результати та перспективи майбутнього розвитку. Якісні характеристики нарративних розкриттів визначаються п'ятьма критеріями: стислістю, повнотою, збалансованістю, достовірністю як верифікованістю даних та збалансованістю у часовому і галузевому вимірах.

Результат функціонування моделі – цілісна інформаційна модель суб'єкта господарювання, що інтегрує ретроспективний і перспективний виміри, внутрішній і зовнішній контексти, фінансову та нефінансову інформацію в єдиній системі координат. Ця модель функціонує під впливом трьох зовнішніх детермінант, які формують нарративний простір інтегрованої звітності: регуляторного середовища (CSRD, ESRS, GRI), цифровізації як технологічної платформи автоматизованого генерування нарративного контенту, а також запитів стейкхолдерів у розрізі ESG-орієнтованої прозорості та достовірності розкриттів.

Цифрова трансформація суттєво змінює характер і можливості нарративних розкриттів у корпоративній звітності. Автоматизація формування інтегрованої звітності через запровадження спеціалізованих програмних рішень і перенесення формалізованих алгоритмів на мову машинного програмування дозволяє стандартизувати процес підготовки нарративного контенту, підвищити його відтворюваність і скоротити часові витрати на підготовку звіту.

Перспективним напрямом є використання технологій штучного інтелекту для аналізу масивів обліково-аналітичних даних і генерування попередніх

варіантів нарративних пояснень, які потім редагуються фахівцями. Це дозволяє зосередити людський ресурс на змістовній інтерпретації даних, а не на технічному оформленні тексту. Водночас важливою залишається проблема верифікації нарративного контенту – підтвердження його відповідності фактичним обліковим даним, що є необхідною умовою підтримки довіри зацікавлених сторін до інтегрованої звітності.

Висновки. В умовах посилення регуляторних вимог до корпоративної прозорості та трансформації уявлень зацікавлених сторін про цінність підприємства назріла необхідність переосмислення підходів до формування звітності – зокрема її нарративної складової, яка забезпечує смислову інтерпретацію фінансових та нефінансових показників. Це зумовлює потребу подолання методичної розрізненості існуючих підходів до текстових розкриттів і формування цілісної концептуальної основи нарративної компоненти інтегрованої звітності у взаємозв'язку з інтегрованою обліковою системою підприємства.

Розроблена за результатами дослідження концептуальна модель формування нарративної компоненти інтегрованої звітності трансформує облікову інформацію із сукупності розрізнених кількісних даних у змістовну інформаційну модель суб'єкта господарювання, здатну відповідати на запити стейкхолдерів у ретроспективному та перспективному вимірах. Вона забезпечує методологічну єдність фінансового, екологічного, соціального та стратегічного обліку як підсистем формування нарративних розкриттів, підвищує достовірність і верифікованість текстового контенту звіту та створює інституційні передумови для впровадження автоматизованих рішень на основі цифрових технологій. Це збагачує теоретико-методологічні засади інтегрованої звітності як управлінського інструменту в умовах посилення вимог CSRD, ESRS та євроінтеграційних трансформацій корпоративних звітних практик.

Перспективами подальших досліджень є розроблення практичного інструментарію стандартизації та автоматизованої верифікації нарративної компоненти інтегрованої звітності підприємств в умовах цифровізації облікових систем і впровадження вимог ESRS.

Декларація про конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність потенційного конфлікту інтересів щодо дослідження, авторства та/або публікації цієї статті

Таксономія внесків авторів

Оксана Нестеренко: концептуалізація, методологія, дослідження, курація даних, перевірка, написання – початковий проєкт; **Наталія Кашена:** концептуалізація, методологія, дослідження, курація даних, написання – рецензування та редагування, візуалізація, адміністрування проєкту.

4 Список використаних джерел

1. Adams C. A. The International Integrated Reporting Council: a call to action. *Critical Perspectives on Accounting*. 2015. Vol. 27. pp. 23–28. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2014.07.001>
2. Beattie V., Dhanani A., Jones M. J. Investigating presentational change in UK annual reports: a longitudinal perspective. *Journal of Business Communication*. 2008. Vol. 45, No. 2. pp. 181–222. <https://doi.org/10.1177/0021943607313993>
3. Melloni G., Caglio A., Perego P. Saying more with less? Disclosure conciseness, completeness and balance in Integrated Reports. *Journal of Accounting and Public Policy*. 2017. Vol. 36, No. 3. pp. 220–238. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2017.03.001>
4. La Torre M., Sabelfeld S., Blomkvist M., Tarquinio L., Dumay J. Harmonising non-financial reporting regulation in Europe. *Meditari Accountancy Research*. 2018. Vol. 26, No. 4. pp. 598–621. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-02-2018-0290>
5. Dumay J., Bernardi C., Guthrie J., Demartini P. Integrated reporting: A structured literature review. *Accounting Forum*. 2016. Vol. 40, No. 3. pp. 166–185. <https://doi.org/10.1016/j.accfor.2016.06.001>
6. Легенчук С. Наративна компонента сталої звітності як стратегічний інструмент менеджменту вражень. *Облік і фінанси*. 2025. № 4(110). С. 14–25. [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2025-4\(110\)-14-25](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2025-4(110)-14-25)
7. Федорова О. С. Актуальні тенденції наукових досліджень щодо формування звітності зі сталого розвитку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. № 3(113). С. 53–64. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-3\(113\)-53-64](https://doi.org/10.26642/ema-2025-3(113)-53-64)
8. Бабаєв В. Ю., Клименко Н. Г., Берлізова В. А., Тимоха Д. А. Реалізація ESG принципів у публічному та корпоративному управлінні. *Теорія та практика державного управління*. 2025. Вип. 1(80). С. 132–152. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-08>
9. Rauschenberger F., Gerwanski J., Lueg R. How to measure Integrated Reporting Adoption, compliance, and Quality: A Systematic Review of taxonomies, constructs, and measures toward a research agenda. *Management Review Quarterly*. 2025. pp. 1-57. <https://doi.org/10.1007/s11301-025-00507-7>
10. Lai A., Melloni G., Stacchezzini R. Integrated reporting and narrative accountability: the role of preparers. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. 2018. Vol. 31, No. 5. pp. 1381–1405. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-08-2016-2674>
11. Федорова О. С. Оцінка повноти корпоративного звітування підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2026. № 1(115). С. 131–137. [https://doi.org/10.26642/ema-2026-1\(115\)-131-137](https://doi.org/10.26642/ema-2026-1(115)-131-137)
12. International <IR> Framework. International Integrated Reporting Council. 2021. URL: <https://www.integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>
13. Жук В. М., Канцуров О. О., Мельник К. П. Концептуальні основи аудиторського забезпечення сталого розвитку сільських територій. К.: ННЦ «ІАЕ», 2021. 176 с.
14. Шмигель О. Є. Екологічний облік як інструмент управління природоохоронною діяльністю підприємства. *Інноваційна економіка*. 2018. № 5-6. С. 117–25. URL: <https://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/376>
15. Global Reporting Initiative. GRI 300: Environmental Standards Series. URL: <https://esgdocs.sustainability-report.kr/en/category/environmental-standards/>
16. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 as regards corporate sustainability reporting (CSRD). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>
17. Global Reporting Initiative. GRI 400: Social Standards Series. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/gri-400-social-topics/>
18. International Organization for Standardization. ISO 26000:2010 Guidance on social responsibility. URL: <https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html>
19. Social Accountability International. SA8000 Standard. URL: <https://sa-intl.org/programs/sa8000/>
20. Пушкар М. С., Чумаченко М. Г. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2011. 336 с.

4 References

1. Adams, C. A. (2015). The International Integrated Reporting Council: a call to action. *Critical Perspectives on Accounting*, 27, 23–28. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2014.07.001>
2. Beattie, V., Dhanani, A., & Jones, M. J. (2008). Investigating presentational change in UK annual reports: a longitudinal perspective. *Journal of Business Communication*, 45(2), 181–222. <https://doi.org/10.1177/0021943607313993>
3. Melloni, G., Caglio, A., & Perego, P. (2017). Saying more with less? Disclosure conciseness, completeness and balance in Integrated Reports. *Journal of Accounting and Public Policy*, 36(3), 220–238. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2017.03.001>
4. La Torre, M., Sabelfeld, S., Blomkvist, M., Tarquinio, L., & Dumay, J. (2018). Harmonising non-financial reporting regulation in Europe. *Meditari Accountancy Research*, 26(4), 598–621. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-02-2018-0290>
5. Dumay, J., Bernardi, C., Guthrie, J., & Demartini, P. (2016). Integrated reporting: A structured literature review. *Accounting Forum*, 40(3), 166–185. <https://doi.org/10.1016/j.acfor.2016.06.001>
6. Lehenchuk, S. (2025). The Narrative Component of Sustainability Reporting as a Strategic Tool of the Impression Management. *Oblik i finansi*, 4(110), 14–25. [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2025-4\(110\)-14-25](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2025-4(110)-14-25) [in Ukrainian]
7. Fedorova, O. (2025). Current trends in scientific research on sustainability reporting. *Economics, Management and Administration*, 3(113), 53–64. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-3\(113\)-53-64](https://doi.org/10.26642/ema-2025-3(113)-53-64) [in Ukrainian]
8. Babaiev, V., Klymenko, N., Berlizova, V., & Tymokha, D. (2025). Implementation of ESG principles in public and corporate. *Theory and Practice of Public Administration*, 1(80), 132–152. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-08> [in Ukrainian]
9. Rauschenberger, F., Gerwanski, J., & Lueg, R. (2025). How to measure Integrated Reporting Adoption, compliance, and Quality: A Systematic Review of taxonomies, constructs, and measures toward a research agenda. *Management Review Quarterly*, 1-57. <https://doi.org/10.1007/s11301-025-00507-7>
10. Lai, A., Melloni, G., & Stacchezzini, R. (2018). Integrated reporting and narrative accountability: the role of preparers. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 31(5), 1381–1405. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-08-2016-2674>
11. Fedorova, O. (2026). Assessment of the completeness of enterprise corporate reporting. *Economics, Management and Administration*, 1(115), 131–137. [https://doi.org/10.26642/ema-2026-1\(115\)-131-137](https://doi.org/10.26642/ema-2026-1(115)-131-137) [in Ukrainian]
12. International Integrated Reporting Council. (2021). International <IR> framework. Retrieved from: <https://www.integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>
13. Zhuk, V. M., Kantsurov, O. O., & Melnyk, K. P. (2021). Conceptual foundations of audit support for sustainable development of rural areas. Kyiv: NSC “IAE”. [in Ukrainian]
14. Shmyhel, O. Y. (2018). Environmental accounting as a tool for management of environmental activity of the enterprise. *Innovative economy*, 5-6, 117–125. Retrieved from: <https://inneco.org/index.php/innecoen/article/view/376> [in Ukrainian]
15. Global Reporting Initiative. GRI 300: Environmental Standards Series. Retrieved from: <https://esgdocs.sustainability-report.kr/en/category/environmental-standards/>
16. European Union. (2022). Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 as regards corporate sustainability reporting (CSRD). Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>
17. Global Reporting Initiative. GRI 400: Social Standards Series. Retrieved from: <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/gri-400-social-topics/>
18. International Organization for Standardization. (2010). ISO 26000:2010 Guidance on social responsibility. Retrieved from: <https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html>
19. Social Accountability International. SA8000 Standard. Retrieved from: <https://sa-intl.org/programs/sa8000/>
20. Pushkar, M. S., & Chumachenko, M. H. (2011). Ideal accounting system: Concept, architecture, information. Ternopil: Kart-blansh. [in Ukrainian]